

RECENZII ȘI NOTE DE LECTURĂ

Dorin-Ioan Rus, *Breasla pălărierilor din Reghinul Săsesc, Târgu-Mureș, 2005, 145 p.*

Cartea de față se înscrie într-un demers istoriografic mai special, fiind rodul unor studii „interdisciplinare”. Subiectul abordat este societatea urbană transilvăneană văzută din perspectivă economică, accentul fiind pus pe una din breslele cele mai active în multe din orașele transilvănene, în secolele XVII-XIX, și anume breasla pălărierilor din Reghinul Săsesc.

Volumul este structurat în 8 capitole – *Organismele breslei, Structura Asociației Pălărierilor din Reghinul Săsesc, Evoluția breslei pălărierilor din Reghinul Săsesc, Funcțiile economice ale breslei, Funcții neeconomice ale breslei, Obiceiuri de breaslă și petrecerea timpului liber, Concluzii, Anexe*, cărora li se adaugă capitolul *Introducere*.

Pentru mai buna înțelegere a fenomenului legat de activitatea, mecanismele de funcționare, evoluția, și, mai ales, influența asupra mentalului societății, autorul debutează, în capitolul *Introducere*, cu un scurt istoric al pălăriei, materialele necesare pentru confecționarea pălăriilor. În fapt, capitolul include mai multe subcapitole care prezintă într-o succesiune cronologică importanța pălăriei în diferitele epoci și curente artistice caracteristice epocilor – Preistorie, Perioada migrațiilor, Evul Mediu matur, Renaștere, Reformă, Rococo, Biedermaier, Revoluția franceză, perioada de la mijlocul secolului XIX până la începutul secolului XX, debutul și activitatea meșteșugului pălărierilor în Transilvania (părerea noastră – prezentată într-un mod prea succint), totul pornind de la primele mențiuni documentare până la simbolurile breslelor de pălărieri din Transilvania. În acest subcapitol am sugera autorului folosirea corectă a notelor referitoare la prescurtarea numelui oricărei filiale județene a Arhivelor Naționale. (vezi: Direcția Județeană Mureș a Arhivelor Naționale sau Direcția Județeană Sibiu a Arhivelor Naționale, p. 46 și p. 47), precum și păstrarea aceleiași modalități de citare a instituțiilor în cauză, în toate paginile cărții.

Este salutară repartitia pe secole a simbolurilor breslelor și meșterilor de pălărieri din Transilvania sub formă tabelară, dar am sugera chiar o repre-

zentare grafică a acestor informații, pentru ca apoi acestea să fie exemple de bune practici în studii viitoare care abordează subiecte legate de economia orașelor.

Capitolul introductiv se încheie cu prezentarea izvoarelor privitoare la Asociația pălărierilor din Reghinul Săsesc, precum și o diferențiere a surselor în izvoare directe și indirecte. Aici autorul subliniază dificultatea studiului din perspectiva lacunelor documentare pe acest palier de cercetare, în special al statutelor de bresle, dar și posibilitatea uzitării informațiilor folosite în sursele documentare străine, dat fiind cunoscut faptul că multe din bresle, în momentul statuării lor, recurg la a folosi modele ale statutelor aparținând breslelor din alte orașe, care funcționau deja dintr-o perioadă anterioară.

Prezentarea în primul capitol – *Organismele breslei* – a structurii breslelor, dar și a drumului parcurs până la desăvârșirea statutului de maistru, conferă cititorului o înțelegere graduală a fenomenului economic al evului mediu și cu precădere a fenomenului breslelor și asociațiilor economice din perioada respectivă, meritul autorului remarcându-se în acest sens pentru elaborarea textului într-o manieră ușor de perceput chiar și de cei care nu sunt specialiști în acest domeniu.

Cel de-al doilea capitol introduce cititorul în subiectul propriu-zis al cărții – breasla pălărierilor din Reghinul Săsesc, urmând aceeași formulă consacrată deja în capitolul anterior – structura internă a Asociației Pălărierilor, drumul parcurs de calfe către statutul de maistru (cu drepturile și obligațiile lor), drumul ucenicilor în interiorul breslei, dar și structura de conducere a breslei și averea estimată a întregii asociații economice.

În elaborarea unui subiect de economie și societatea a evului mediu, luând în considerație importanța simbolului în epoca respectivă, este necesară analizarea elementelor de sigilografie, chiar dacă informația documentară este uneori lacunară. În acest sens, autorul recurge la prezentarea și descrierea în detaliu a celor două sigilii ale breslei pălărierilor din Reghinul Săsesc, datând din 1828.

Următorul capitol surprinde o evoluție a breslei pălărierilor din Reghinul Săsesc, de la momentul apariției sale până la ultima menționare în documente a asociației pălărierilor. În acest capitol este interesantă prezentarea unei relații între evoluția breslei pălărierilor din Reghinul Săsesc și dezvoltarea orașului medieval. Menționarea numelor membrilor fondatori ai breslei oferă o imagine de ansamblu asupra provenienței acestora și totodată mobilitatea existentă în epoca respectivă pentru cei care desfășurau acest meșteșug, cercetarea fiind finalizată într-o reprezentare grafică a provenienței acestora.

În următoarele două capitolele sunt enumerate funcțiile economice și neeconomice (aici sugerăm autorului a se găsi o altă expresie) ale breslei

pălărierilor din Reghinul Săsesc într-o concordanță cu mentalitatea și regulile scrise sau nescrise ale evului mediu.

Cartea se încheie cu două anexe, respectiv transliterarea a două din cele mai importante documente folosite în cercetarea subiectului de față: lista maiștrilor pălărieri din Reghinul Săsesc între anii 1809–1909 și o carte de pelerinare a calfei Késmarki Alexander din Reghin-sat. Transliterarea celor două documente întregeste informația referitoare la una din cele mai târzii bresle apărute în spațiul urban transilvănean, și care respectă în linii generale modul de organizare și evoluție al breslelor de același gen din spațiul apusean.

În concluzie, cartea lui Dorin-Ioan Rus – *Breasla pălărierilor din Reghinul Săsesc* poate fi considerată un element important în lungul demers istoriografic care se vrea a descifra evoluția societății medievale din spațiul transilvănean, putând fi totodată un îndemn pentru ceilalți cercetători spre o abordare istorică și a altor fenomene legate de economia evului mediu transilvănean.

MIHAELA MĂNĂRĂZAN

Vasile Mărculeț, *Justinianus I Caesar Roman și suveran creștin, Mediaș*, Editura Samuel, 2007, 185 p.

Volumul *Justinianus I Caesar Roman și suveran creștin*, elaborat de istoricul Vasile Mărculeț, reprezintă un demers sistematic de abordare a unei problematici circumscrisă istoriei pozitivistice, domeniu al istoriei, care se validează cu mult succes în istoriografia românească din sudul Transilvaniei.

Cei care urmăresc producția istoriografică constată că în ultimii 15 ani, scrisul istoric a cunoscut experiențe dintre cele mai interesante, fiind marcat evident de noile paradigme ale cunoșterii în domeniu: istorie mentalităților și imaginarul social. Însă, așa cum remarca și academicianul Alexandru Zub există riscul unei istorii a mentalităților în exces și lipsite de reperele certe ale pozitivismului. Pe acest fundal, lucrarea lui Vasile Mărculeț este cu atât mai reprezentativă cu cât utilizează și instrumentele istoricului mentalităților, dar bine dozată și într-un discurs coerent, centrat pe tematica asumată.

Volumul este structurat în patru capitole, este prevăzut cu considerații finale, abrevieri, rezumate în franceză, engleză, germană, și bineînțeles cu o listă bibliografică, denumită de autor, ca fiind selectivă, cuprinzând 99 lucrări, practic întreaga bibliografie savantă despre epoca lui Justinianus.

Așa cum menționează autorul, în introducere, împăratul Justinianus I este o personalitate dominantă a secolului al VI-lea, căci sub domnia sa (527–